

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ
2019

Πρεσβεία της Δανίας στην Αθήνα-Ινστιτούτο Τεχνών της Δανίας

Προβολή 28/3/2019 **Winter brothers** (2018) –Τ'αδέλφια του χειμώνα

Σκην. **Hlynur Palmason** , διάρκεια **94'**

Εισαγωγή της **Ιωάννας Αθανασάτου** δρος ΕΚΠΑ,

ιστορικού Κινηματογράφου, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Η ταινία πού επιλέξαμε για την αποψινή προβολή, στα πλαίσια του αφιερώματος «Οψεις του Κινηματογράφου της Δανίας» πού συνδιοργανώνεται για τρίτη χρονιά στον φιλόξενο χώρο του Ινστιτούτου Τεχνών της Δανίας στην Αθήνα, είναι η πολυβραβευμένη ταινία του Hlynur Palmason "Winter Brothers" (2018).

Η ταινία αποτελεί πραγματεία πάνω στην αποξένωση, μοναξιά, επιβίωση, έλλειψη αγάπης (« a lack of love story », όπως σημειώνεται στη διαφημιστική της παρουσίαση). Ξεχωρίζει ωστόσο και τον τρόπο κινηματογράφησης :για το μοναδικό οπτικό της στυλ, τα εκπληκτικά της κάδρα πού μας εισάγουν στο απόκοσμο τοπίο ενός λατομείου ασβεστόλιθου, σε μία άγνωστη πλευρά της Δανίας, κάπου στην ανατολική Δανία. Εκεί ζούν και δουλεύουν δύο αδελφοί, παλεύοντας για την επιβίωση, πού είναι πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους. Ο ένας, ο Johan (Simon Sears) είναι όμορφος, αγαπητός, ανέμελος. Ο άλλος , ο Emil (Elliot Crosset Hove) άσχημος, αποκομμένος από την κοινότητα των εργατών, με μια απεγνωσμένη επιθυμία να τον αγαπήσουν και να ερωτευθεί. Το αντικείμενο του ανεκπλήρωτου πόθου του είναι η Anna (Victoria Carmen Sonne)- μοιάζει να είναι η μόνη γυναίκα σε αυτόν τον τόπο της κολάσεως. Καθώς όλοι απλά ανέχονται τον Emil, μόνο και μόνο επειδή τους προμηθεύει ένα παράνομο ποτό, ούισκυ πού φτιάχνει παράνομα κλέβοντας χημικές ουσίες από την αποθήκη του λατομείου, ο μόνος πού δείχνει κάποια στοργή για αυτόν είναι ο μεγαλύτερος αδελφός του Johan.

Από την μεγάλη παράδοση της τριλογίας της αλλοτρίωσης του μεγάλου Μικελάντζελο Αντονιόνι, οι φιλμικοί χώροι- οι άδειοι, έρημοι, βιομηχανικοί χώροι –χρησιμοποιούνται για να υποδηλώσουν την αλλοτρίωση, την αποξένωση, την έκπτωση των συναισθημάτων που κινούνται μέσα σε αυτούς

Εδώ ο Palmason, στα πλαίσια του «νέου κινηματογραφικού εξτρεμισμού» όπως ονομάζεται αυτή η τάση (Horeck, Kendall, 2013) , επιδιώκει την *αισθητηριακή εμπλοκή* του θεατή στις συνθήκες που ζούν οι χαρακτήρες του.

Ο τρόπος με τον οποίο μας εισάγει ο σκηνοθέτης στον ψυχισμό του κεντρικού του χαρακτήρα είναι πραγματικά περίπλοκος και ιδιοφυής. Ας ακούσουμε τον ίδιο τον δημιουργό σε συνέντευξή του κατά την διάρκεια του 58^{ου} Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης , όπου προβλήθηκε για πρώτη φορά η ταινία του στην Ελλάδα (2017)

«Οι δουλειές μου, όπως αυτή η ταινία, είναι έργα που το πρώτο στοιχείο που μένδιαφέρει είναι η *άμεση μετάδοση της εμπειρίας στο κοινό*, και όχι μια στεγνή ανάλυση η οποία ενδεχομένως θα αποκρύψει ουσιαστικά στοιχεία των όσων μεταδίδονται από τη ροή των εικόνων... στον κεντρικό χαρακτήρα, τον Εμίλ, του οποίου η πρόσληψη της πραγματικότητας και οι εμπειρίες του είναι το κύριο θέμα της ταινίας. Η ψυχική συνθήκη είναι μια διαρκής ένταση... Μοιάζει σαν να βρίσκεται σε διαρκή ταραχή , σαν ένα ηφαιστειο έτοιμο να εκραγεί...σε εμπόλεμη κατάσταση (όπως δείχνουν και οι σκηνές στη φαντασία του Εμίλ, με τον αξιωματικό που έχει το πρόσωπο του Διευθυντή της Εταιρείας και τους στρατιώτες)... Η παρουσία των τοπίων γύρω του, η υποβολή του περιβάλλοντος και των τοπίων για να μεταφέρω με μεγαλύτερη αμεσότητα την εμπειρία αυτού του ιδιαίτερου κόσμου» (www.myfilmgr/v2/site-map/festivals/thessaloniki-filmfestival/322-58o-festival-Kinimatographou-thessalonikis, συνέντευξη στον Γιάννη Ραουζαίο, ανάκτηση 27.3.2019).

Και πράγματι, το εφιαλτικό σκοτάδι στις στοές του ορυχείου που διακόπτεται μόνο από τα μικρά φώτα στα κράνη των εργατών εναλλάσσεται με το απόκοσμο λευκό του χιονιού και της σκόνης που μοιάζει να διαποτίζει κάθε κύτταρο των ανθρώπων. Σε αυτήν την απάνθρωπη καθημερινότητα που βιώνουν οι εργάτες , το αυτοσχέδιο παράνομο ουσίκο του Εμίλ τους βοηθάει να αντέξουν , ωστόσο όταν ένας εργάτης δηλητηριάζεται βαρεια , ο Εμίλ γίνεται ο αποδιομπαίος τράγος της κοινότητας. Η ανακάλυψη ότι ο αδελφός του Γιόχαν έχει κοιμηθεί με την Άννα οδηγεί την ένταση στα άκρα και η έκρηξη θα είναι αναπόφευκτη και βίαιη.

Η αφήγηση του Palmason , ο οποίος προέρχεται από τον χώρο των visual artists, αρνείται τις γνωστές κινηματογραφικές και δραματουργικές συμβάσεις και ακολουθεί την τάση του *παράδοξου /η* όπως έχει καθιερωθεί ο όρος *weird cinema* . Σύμφωνα μάλιστα με κάποιους διεθνείς κριτικούς, η κινηματογραφική

ποιητική του Palmason συγκρίνεται με το πρώιμο έργο του Γιώργου Λάνθιμου και του David Lynch. Η άποψη και πρόθεση του σκηνοθέτη να εμπλέξει τον θεατή του στα συναισθήματα και τις εμπειρίες των ηρώων της ταινίας υποστηρίζεται από την ατμοσφαιρική κινηματογράφηση της οπερατέρ Maria Von Hausswolff ο φακός της οποίας συλλαμβάνει με εκπληκτικό τρόπο τα αφιλόξενα και απόκοσμα τοπία, που πλαισιώνουν και εκφράζουν τον ψυχισμό και τα συναισθήματα των ανθρώπων της κοινότητας και του κεντρικού ήρωα, μεταφέροντάς τα στον θεατή. Το ηχητικό τοπίο της ταινίας συμβάλλει στο αποτέλεσμα με τρόπο μοναδικό, με τη δημιουργική συμμετοχή του συνθέτη Toke Brorson Odin και του σχεδιαστή ήχου Lars Halvorsen.

Σε αναγνώριση του πρωτοποριακού της χαρακτήρα και των αισθητικών αρετών της, η ταινία απέσπασε ήδη από την πρώτη της προβολή στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο το 2017 μία σειρά από σημαντικά βραβεία (καλύτερης ευρωπαϊκής ταινίας, σκηνοθεσίας, φωτογραφίας, και ερμηνείας α' ανδρικού ρόλου για τον Emil του Elliot Croset Hove). Κέρδισε το βραβείο Bodil 2018 καλύτερης ταινίας στην Δανία. Βραβεύθηκε επίσης με τον Χάλκινο Αλέξανδρο στο 58^ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, όπου προβλήθηκε με την παρουσία του σκηνοθέτη, ωστόσο δεν βγήκε στις αίθουσες προβολής. Η σημερινή της προβολή στα πλαίσια αυτού του αφιερώματος δίνει την δυνατότητα σε ένα ευρύτερο κοινό στην Ελλάδα να έλθει σε επαφή με μία δυνατή νέα κινηματογραφική πρόταση.

Βιβλιογραφία πηγές

Tanya Horeck, Tina Kendall (επιμ), *The New Extremism in Cinema From France to Europe*, Edinburgh University Press, Εδιμβούργο 2013.

www.myfilmgr/v2/site-map/festivals/thessaloniki-filmfestival/322-58o-festival-Kinimatographou-thessalonikis, συνέντευξη του Hlynour Palmason στον Γιάννη Ραουζαίο

<https://variety.com/2017/film/reviews/winter-brothers-review>

Official site <http://www.imdb.com/title/tt5323760>